

ÓVODAÉPÍTÉSZET ÉS ANNAK TÁRSADALMI HATÁSAI

NURSERY SCHOOL ARCHITECTURE AND ITS IMPACTS

Szösz Klaudia adjunktus

2015 szeptember 1.-jétől minden 3. életévét betöltött gyermeknek kötelező óvodába járni, ami drasztikusan megnövelte az óvodai férőhelyek hiányát. A kormányzat ezzel egyidőben indította el az óvoda fejlesztési pályázatát, mellyel meglévő önkormányzati óvodák fejlesztésére, kapacitásának növelésére és nevelési környezetük, -ide tartozik az étkeztetés is-, jobbá tételét tűzte ki célul. A KSH adatai alapján, bár országos szinten nem figyelhető meg óvodai férőhely hiány, egyes területeken azonban az óvodás korú gyermekek száma meghaladja a férőhelyek számát. Ez leginkább sűrűn lakott, városi környezetben fordul elő. Szintén a KSH adatokból derül ki, hogy 1990 óta bár az óvodás gyermekek száma stagnál (vagy csökkent), azoké a gyerekeké, aki valamilyen speciális nevelést igényelnek a duplájára nőtt.

Ezen gyerekek nagy részét (81%-át) integrált nevelésben részesítik, ami még inkább előtérbe helyezi a nevelés minőségének fontosságát. Véleményem szerint azt lenne fontos vizsgálnunk, hogy ez a megváltozott felhasználói közeg hogyan viszonyul a jelenlegi intézményi helyzethez és annak körülményeihez és a vizsgálat alapján meghatározni, hogyan tudunk az építészet eszközeivel olyan alapproblémákra választ adni, mint a helyhiány, vagy olyan összetettebb problémákra megoldást keresni, mint a közösségi terek funkcionalitása, élmények generálása építészeti/design eszközökkel, mely által KÖZÖSSÉG ÉPÜL. A speciális nevelést igénylő gyerekek kiszolgálása és integrálásának megoldása „láthatatlan” eszközökkel.

Kutatásom arra irányult, hogy feltérképezze a leginkább elterjedt óvodai nevelési módszerek sajátosságait, és megfigyelje, hogy azok milyen épített környezetben valósulnak meg. Megfigyelje, hogy az óvodai nevelésbe hol tud segítő elemként bekapcsolódni az építészet és a design. Milyen eszközöket használnak, -az építészek és nevelők közösen-, a vizuális nevelés tekintetében külföldön, és ezek közül mik azok a területek, amelyek példaként szolgálhatnak itthon is. Céloom elsősorban az volt, hogy egy olyan átfogó ismeretanyagot hozzak létre, mely segíti az egyetemi oktatás munkáját azzal, hogy már vizsgált és tanulmányozott viselkedési- és környezeti attitűdöket mutat. Ezáltal könnyebb megfelelő építészeti válaszokat adni. Továbbá, hogy megmutassam, hogyan lehet rentábilisan javítani egy elavult épített környezeten, ezt hol és mikor érdemes megtenni.

Kulcsszavak: közösségi építészet, térfunkcionalitás, integrált nevelés, óvodai környezet

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-17-4 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG
PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

MAGYARORSZÁG ÉPÜLETÁLLOMÁNYÁNAK KISTÉRSÉGI ENERGIA MEGTAKARÍTÁSI ÉS MEGÚJULÓ ENERGIA HASZNOSÍTÁSI POTENCIÁLJÁNAK GIS TÉRKÉPEZÉSE

GEOGRAPHIC INFORMATION SYSTEM EVALUATION OF RENEWABLE AND ENERGY SAVING POTENTIALS IN THE ADMINISTRATIVE REGIONS OF HUNGARY

Talamon Attila, egyetemi adjunktus

Az Európai Parlament és a Tanács épületek energiahatékonyságáról szóló 2010/31/EU Irányelve alapján, amelynek a magyar jogrendbe történő bevezetése a 1246/2013 (IV.30) Korm. határozat alapján történt. A 2010/31/EU Irányelv új követelményei „paradigmaváltást” jelentenek nemcsak az energetikai tervezés és méretezés, hanem az egész építőipar, a környezetvédelem és az épületben lévő komfort szempontjából is. A rendelet alapvetően az új épületek építését szabályozza, de ebbe a körbe tartoznak a jogszabályban meghatározott „jelentős mértékű” felújítások is, valamint szigorúan betartandó határidőket is szab az új előírások bevezetésére:

„... a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy:

- a) 2020. december 31.-ig valamennyi új épület közel nulla energia-igényű épület legyen,
- b) 2018. december 31. után a hatóságok által használt, vagy tulajdonukban lévő új épületek közel nulla energiaigényű épületek legyenek...”

A „közel nulla energiaigényű épület” fogalma az Irányelv alapján: „...igen magas energiahatékonysággal rendelkező épület. A felhasznált közel nulla vagy nagyon alacsony mennyiségű energiának igen jelentős részben megújuló forrásokból kellene származnia, beleértve a helyszínen vagy a közelben előállított megújuló forrásokból származó energiát is.”

A hazai jogszabály implementáció szerint: „A közel nulla energiaigényű épület: az épületek energetikai jellemzőinek tanúsításáról szóló kormányrendelet szerinti költségoptimalizált szinten megvalósult vagy annál energiahatékonyabb épület, amelyben a primerenergiában kifejezett éves energiaigény legalább 25%-át olyan megújuló energiaforrásból biztosítják, amely az épületben keletkezik, az ingatlanról származik vagy a közelben előállított.” [A belügyminiszter 20/2014. (III.7.) BM rendelete].

Ahogy Magyarország megújuló energia hasznosítási cselekvési tervében is kihangsúlyozásra kerül, az energiahatékony és megújuló megoldásokat úgy kell egy adott épület esetében kombinálni, hogy azok egymással összhangban, egymást kiegészítve, a lehető legnagyobb hatást (fosszilis energiahordozók kiváltása és CO₂ kibocsátás csökkentése) eredményezzék.

A kutatás célja Magyarország épületállományának kistérségi energia megtakarítási és megújuló energia hasznosítási potenciáljának felmérése és térinformatikai, geoinformációs vizualizációja, térképezése.

Kulcsszavak: potenciál, energiamegtakarítás, épület, megújuló energia, GIS

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-17-4 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG
PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

KONCENTRÁLT ÉS HATÉKONY ENERGIAFELHASZNÁLÁS SÚRÚN LAKOTT BELVÁROSI SZÖVETBEN - KÖZEL NULLA ENERGIA LEHETŐSÉGEK A SZÁZADFORDULÓS ÉPÜLETÁLLOMÁNY ESETÉN

ENERGY EFFICIENCY IN CASE OF DENSELY POPULATED DOWNTOWN – NEAR-ZERO ENERGY
POTENTIAL IN CASE OF TURN OF THE CENTURY RESIDENTIAL BUILDINGS

Sugár Viktória, PhD hallgató, egyetemi tanársegéd

Budapest és más települések belső kerületeiben a jellemzően eklektikus bérházak sokszor mutatnak lehangoló összképet a felújítás, karbantartás hiánya miatt. A mai igényeknek, gazdasági, fenntarthatósági és egyéb szempontoknak gyakran nem megfelelő tulajdonságaik – terület felhasználásuk, az alacsony benapozással, illetve komfort nélkül épült lakások tömegei, az elöregedő szerkezetek, a magas felújítási és fenntartási költségeik - miatt elhanyagoltá váltak, lebontásra kerülnek.

A helyükre kerülő új épületek tervezésénél egyre fontosabbá válik az energiatudatosság, de az ilyen építmények száma a már meglévő, alacsony hatékonyságú épületek tömegei mellett eltörpül. A jelenlegi, illetve a közeljövőben életbe lépő, egyre szigorodó energetikai követelmények miatt - nem beszélve az emelkedő energiaárakról, és a fenntarthatóság kérdésköréről - az épületállomány felülvizsgálata elkerülhetetlen.

A századfordulós épületállomány felújítása esetén az építészeti jellegből adódóan a kívánt hőtechnikai és egyéb energetikai paraméterek a szokásos módszerekkel nehezen, vagy egyáltalán nem érhetők el, de a probléma megoldásra vár az épületállomány mérete és tömegessége miatt. Ugyanakkor, korábbi épület tipológiák és felújítási scenáriók eredményeképp kijelenthető, hogy az ilyen típusú épületek felújításával akár 50% primer energia felhasználás-csökkenés érhető el.

A kutatási program célja a sűrűn beépített belvárosi szövet épületállományának vizsgálata a közel nulla energia energiaigényre vonatkozó előírások tükrében. Olyan felújítási technológiák és módszerek összegzése, melyek alkalmazásával komplex módon - de az épület történeti jellegét nem veszélyeztetve -, van lehetőség az energiahatékonysági és megújuló energia felhasználási követelmények megközelítésére.

Kulcsszavak: Épületrehabilitáció, épületenergetika, műemlékvédelem

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-17-3 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG
PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

AKTÍV NAPENERGIAHASZNOSÍTÁSÉPÍTÉSZETI ASPEKTUSAINAK OPTIMALIZÁLÁSA

OPTIMIZATION OF ARCHITECTURAL ASPECTS OF THE ACTIVE SOLAR ENERGY UTILIZATION

Papp Roland Viktor, MSc hallgató

Kutatásunk célja egy-egy adott vízszintestől való emelkedési szög-tartomány determinálása, amely a magyarországi időjárási és atmoszférikus viszonyok között a fotovillamos energiahasznosítás optimalizálását célozza. Napjainkra, a 21. Század hajnalára a megújuló energiaforrások között a napelemek is egyre elterjedtebbé válnak - miután a gyártók a garanciavállalás időtartamát 25 évre emelték. Meglévő és újonnan tervezett építményeknél, napelem telepeknél rendre előforduló kérdés a megfelelő emelkedési szög megválasztása. A problémát sok esetben, jellemzően a besugárzott napenergia maximalizálására redukálják, figyelmen kívül hagyva élőhelyünk, a Kárpát-medence klimatikus viszonyait, és egyéb műszaki paramétereket.

Kutatásunk folyamán feldolgozásra kerültek azok a jelentős hazai és külföldi szakirodalmak, amik a napelemek öregedésének komplex problémakörével részben már foglalkoztak. A napelemek telepítési tájolásának illetve emelkedési szögének vizsgálatakor a PVGIS (JRC fejlesztésű online elérhető szoftver) alkalmazását tekinthetjük referenciaként, hiszen ez a legtöbbet alkalmazott segédprogram, amely a napsugárzás intenzitásán alapuló eredményeket indikál. Széles szakirodalmi skála áll rendelkezésünkre, melynek segítségével a továbbiakban más vizsgált paraméterekre (szerkezeti megoldások, pénzügyi kérdések, emelkedési szög és telepítési távolság kapcsolata) kitérve keresnénk azt az emelkedési szöget illetve szögtartományt, amely alatt a napelemek alkalmazása klimatikus viszonyaink mellett a legelőnyösebb. Hipotézisünk alapján a vizsgálati paramétereket közös nevezőre hozva, illetve empirikus módon meghatározott zárt függvényekkel definiálva; a különböző környezeti és egyéb hatások keltette hatékonysági mutatókat egy diagramban ábrázolva, megkapunk egy telepítési szögtartományt. Az eredmény várhatóan a vízszintestől mért 20-35°-os emelkedési tartományba esik majd, esetleg tovább szűkül. Ezzel többek között azon építészeti (feltehetően hiányos energetikai háttérrel tervezett) elgondolások helytelenségére is szeretnénk rámutatni, melyek szélsőséges eseteket eredményeznek (pl.: 0 vagy 90°-os telepítés, pergolaszerűen illetve függőleges falfelületen)

Kulcsszavak: napelem, megújuló energia, fenntarthatóság

AZ EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA ÚNKP-17-2 KÓDSZÁMÚ ÚJ NEMZETI KIVÁLÓSÁG
PROGRAMJÁNAK TÁMOGATÁSÁVAL KÉSZÜLT.

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA